

Common Roach (*Rutilus rutilus* L.) in Water Bodies of the Chornobyl Exclusion Zone. *Hydrobiol. J.* 2025. Vol. 61, Iss. 5. pp. 86–102.

5. Pomortseva N.A., Rodionova N.K., Gudkov D.I., Kaglyan O.Ye. Quantitative and qualitative composition of the peripheral blood of fish in the gradient of long-term radiation exposure. *Hydrobiol. J.* 2024. Vol. 60, N 1. P. 84–100.

УДК 502:504(477)

ВПЛИВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Зайчишин В. В., Неїленко С. М.

Національного університету біоресурсів і природокористування
України

E-mail: s.neilenko@nubip.edu.ua

Чорнобильська катастрофа 1986 року стала однією з наймасштабніших техногенних аварій в історії людства, що мала значний вплив не лише на екологічний стан територій, але й на формування сучасної системи екологічної безпеки. Її наслідки виявили низку системних недоліків у сфері управління ризиками, моніторингу довкілля та реагування на надзвичайні ситуації [1, с. 45].

Після аварії в Україні було сформовано нові підходи до екологічного контролю, що базуються на принципах превентивності, системності та наукового обґрунтування. Важливим елементом стало створення системи радіаційного моніторингу, яка дозволяє здійснювати постійний контроль за рівнем забруднення навколишнього середовища. Крім того, було запроваджено спеціальні режими використання територій, зокрема зонування радіоактивно забруднених земель [2, с. 78].

Суттєвим результатом впливу катастрофи стало також удосконалення законодавчої бази у сфері екологічної безпеки. Україна інтегрувала міжнародні стандарти та підходи, зокрема принципи сталого розвитку, оцінки впливу на довкілля та екологічного менеджменту. Водночас активізувалася співпраця з міжнародними організаціями щодо забезпечення ядерної та радіаційної безпеки [3, с. 282].

У сучасних умовах особливого значення набуває розвиток інноваційних технологій моніторингу довкілля, включаючи дистанційні методи спостереження та цифрові системи обробки даних. Чорнобильська катастрофа стала каталізатором для впровадження ризик-орієнтованого підходу до управління екологічною безпекою, що передбачає ідентифікацію потенційних загроз і розробку ефективних заходів їх мінімізації [4, с. 177].

Отже, Чорнобильська катастрофа суттєво вплинула на формування сучасної екологічної політики України, сприяла розвитку системи державного контролю та підвищенню рівня екологічної свідомості суспільства. Її уроки залишаються актуальними й сьогодні, формуючи основу для забезпечення безпечного та сталого розвитку держави.

Список літератури:

1. European Atlas of Natural Radiation / Cinelli, G., De Cort, M. & Tollefsen, T. (Eds.) European Commission, Joint Research Centre. Publication Office of the European Union, Luxembourg. Printed by Bietlot in Belgium 2019. 190 p. DOI:10.2760/520053.

2. De Meutter, P., Gueibe, C., Tomas, J., Outer, P. den, Apituley, A., Bruggeman, M., Camps, J., Delcloo, A., Knetsch, G. J., Roobol, L., & Verheyen, L. (2021). The assessment of the April 2020 chernobyl wildfires and their impact on Cs-137 levels in Belgium and The Netherlands. *Journal of Environmental Radioactivity*, 237, 106688. <https://doi.org/10.1016/J.JENVRAD.2021.106688>

3. Zabulov Y., Popov O., Burtniak V., Iatsyshyn A., Kovach V., Iatsyshyn A. (2021). Innovative Developments to Solve Major Aspects of Environmental and Radiation Safety of Ukraine. In: Zaporozhets A., Artemchuk V. (eds) *Systems, Decision and Control in Energy II. Studies in Systems, Decision and Control*, vol. 346. pp. 273-292. https://doi.org/10.1007/978-3-030-69189-9_16

4. Bogoslavskaya O., Stanytsina V., Artemchuk V., Garmata O., Lavrinenko V. Comparative Efficiency Assessment of Using Biofuels in Heat Supply Systems by Levelized Cost of Heat into Account Environmental Taxes. In: Zaporozhets A., Artemchuk V. (eds) *Systems, Decision and Control in Energy II. Studies in Systems, Decision and Control*. 2021. V 346. P. 167-185. https://doi.org/10.1007/978-3-030-69189-9_10